

razmerje. V tem zmislu delavci so bili tedaj vedno. Toda delavcev v denés navadnem pomenu te besede, do zadnjih časov ni bilo.

Služabnih ljudi je bilo torej vedno. Polagoma se je človeški rod, ko je bil zapustil Boga in solnce resnice, bolj in bolj izkvarjal in zamotaval se v neverske zmote; pozabil je, da je vsak človek ustvarjen po podobi Božje, da smo vsi otroci jednega nebeskega Očeta, vsi namenjeni za isto večno blaženstvo v nebesih. Ginolo je s tem in sčasoma izgino lo spoštovanje, ki ga je zemljan zemljanu dolžan; mogočnejši so začeli stiskavati slabotnejše, gledé samo na svoj dobiček. Zlasti so pa tlačili v vojnah ujete sovražnike, ne pri-sójajoč jim nikakršne pravice. Tako je nastalo suženstvo; nahajamo ga do malega pri vseh neverskih narodih. Bili so sužni velike sirote; imeli néso nobene pravice, nobene opore, nobenega pribežališča. Zakóni (postave) jih néso kar nič branili; gospod je storil z njimi, kar se mu je zahotélo: Zastavil ga je, prodal, tepel in bičal, pohabil ali umoril — kakor se mu je zazdelo. Vsak vzroček mu je bil lahko zadosten, da ga je neusmiljeno mučil in trpinčil. Vémo na pr. o bogatem Rimljanu, da je pital s sužni svoje ribe v ribniku, o drugem je znano, da je dal sužnaku kuharja živega peči, ker mu ni jedi pripravil dovolj slastne za prenasladno njegovo grlo. Če je siromak ostárel in iznemogel, vrgli so ga mnogokrat v kraj, da je sestrádal. Še za ljudi jih néso imeli. Pisatelj Varon na pr. piše: «Trojno orodje moraš imeti, če hočeš obdelovati svoje posestvo: Prvo orodje je némo (mutasto) — to je plug in druga poljska priprava; drugo nerazumno vpije — to je konj in vol; tretje pa govori — to je sužen. Bil jim je tedaj kakor orodje, govedo, žival! Da si je prenasličena gospoda pasla svoja zijala, morali so se sužniki — včasih več tisoč na jeden dan — kakor igrobrci (gladijatorji) bojevati na igrališči, bojevati se, mesariti in klati se, dokler ni poslednji izmei njih mrtev izkervavel. Upri so se včasih, a zaman. Posebno znamenit je bil upor l. 73. pred Kristusovim rojstvom v Italiji. Nabralo se jih je kakih sto tisoč okrog poveljnika svojega Spartaka. Plasil so nekaj časa okrog, toda ne dolgo. Bili so premagani in vsi do zadnjega brez usmiljenja ukončani. Taka je bila njih siróščina, ko je prišel Vzveličar na svet. On je učil, da smo si bratje vsi, da je tudi ubogi sužen brat velikaša-gospoda; on je ostro zapovedal: «Ljubi svojega bližnjika — vsakega človeka kakor sam sebe.» S tem je preporočil svet. Sveta vera nas uči prave svobode, sv. vera zahteva pravo svobodo,

Gospod profesor me je sicer obračal in ogledoval z veliko ljubeznivostjo, del me na glavo ter se ogledaval v zrcalu, in jaz sem se zelo vzradostil, ko sem videl svojo obnovljeno podobo. Zato pa so drugi dan, ko sem prijezdil na profesorjevi glavi v šolo, pred njegovimi očmi dijaki zagnali tak vrišč in smeh in hrup, da me je minila vsa volja, še dalje služiti gospodu profesorju. Vse, kar sem trpel pri njem, stopilo mi je tako živo pred duševno oko, da se mi je ožilo srce in sem se bal, da bi moral zopet trpeti vse to znova.

Bilo je drugega dne potem, ko sem šel z glavo gospoda profesorja k brivcu, da bi gospod profesor si dal obriti svojo brado. Sedelo je tam mnogo ljudi, in gospod profesor je moral čakati, da pride vrsta nanj.

Medtem me je bil obesil k mojim drugim tovarišem na žrebelj, in tam smo čepeli ter tožili drug drugemu svojo kruto usodo. Visel je tam tudi neki tovariš, kateri mi reče: «Bratec, menjajva svoje glave!»

«Dobro, velja!» glasil se je moj odgovor. Mislil sem si namreč: «Kaj me more zadeti hujšega, nego je osoda pri gospodu profesorju?»

In v resnici. Gospodar mojega tovariša je bil preje obrit nego gospod profesor, in

sv. vera uvaja pravo svobodo. Ko je njena luč razsvetila neverske temine, zasopli so na glas tlačeni sužniki; prisijala je tudi njim zora boljše prihodnosti, prismejala se doba prostosti. Sv. cerkev je vplivala bogatinom-gospodarjem na um in srce, preučevala in plemenitila: in razklepale so se, padale z rok njih težke verige. Po cele tisoče so jih izpuščali z jednod besedo, njih prejšnji gospodje, ko so se pokristjanili. Že precej davno sem čital, pa mi še vedno zveni v duši nagrobni napis, ki se je našel na nekem grobu na rimskem podzemeljskem pokopavališču (v katakombah): «Tukaj počiva Tekla; bila je moja sužna, pa je postala moja sestra.» Ta kratki napis ima v sebi več nego debele knjige; kaže, kako je res krščanstvo preoblažilo človeštvo, kako je res krščanstvo zatrla sužnost in opróstilo ječéče in vzdihájoče sužne. —

Sužen je bil pa takrat vsak delavec; če bi ne bilo Kristusa in krščanske vere, ostalo bi bilo suženstvo pač do današnjih dni, in ti, delavec, ječal bi v grozne okove zakovan še zmirom. Ali kedaj pomisliš, koliko dobrote ti je prineslo krščanstvo, ali pomisliš kedaj, ti nesrečni zapeljani delavec-demokrat, kako te Židje-socijalisti vodijo za nos, ko te ščujejo na sv. vero? Če bi sv. vere nestálo, izgubil bi jedino pravo obrambo, jedino resnično oporo svojo. Bil bi spet, kar je bil tvoj prednik — sužen. J. M. Kržišnik.

(Dalje prih.)

Nova pogajanja.

Čim bolj Nemci ropotajo in tirjajo prvenstvo v državi, tem bolj pada njih veljava in ugled. V strasti se spozna človek, v strasti spoznavamo sedaj tudi Nemce ter vidimo, da je omika in znanost slavnih nemških prednikov na sedaj živeče potomce jako malo uplivala. Zato pa se prizadevajo najboljši izmed Nemcev, katoliško misleči Nemci, da bi pomirili duhove, trudijo se, da bi odstranili vzroke sedajšnjih nemirov, namreč nezadovoljnost kričaskih Nemcev z jezikovnimi naredbami za Češko. Ljudska katoliška stranka, v kateri se zbirajo katoliško misleči nemški možje, je imela v to svrhu zadnjo nedeljo na Dunaju zborovanje. Sklenili so, posredovati med Nemci in Čehi, da se pobotajo o jezikovnih zahtevah. No, Čehi se pač nimajo nič pobotati, kajti oni ne zahtevajo in še dosedaj tudi nimajo nobenih jezikovnih predprav. Nemci naj odstopijo od svojih pretiranih zahtev po prvenstvu in mir bo gotov. Velik

njemu je, kakor se je videlo, najina resolucija popolnoma ugajala.

Vzel je tedaj klobuk gospoda profesorja, oziroma mene — in jaz sem jezdit glavo fujakarja.

Kako se mi je godilo pri njem — o tem v četrtem poglavju.

Smešničar.

Učitelj: «No Matijče, ne veš koliko je tri in štiri?»

Matijče: (molči.)

Učitelj: «Pazi! Ako ti dam sedaj tri zemlje in potem še štiri, koliko zemelj imaš vseh skupaj?»

Matijče: (hitro) «Potem sem jih sit, gospod učitelj.»

Učitelj: «Povej mi Tonček, kaj so godci?»

Tonček: «Godci so tisti ljudje, ki ho-dijo spat, kadar mi vstajamo.»

Učitelj: «Lojzek, katero mesto je pač najlepše v Avstriji?»

Lojzek: «Gradiška!»

Učitelj: «Kako to?»

Lojzek: «Zato, ker jo moj oče ogle-dujejo že pet let.»

ugled slovanske državnozborske zveze se kaže v tem, da nikdo ne povprašuje za — njeno mnenje.

Garibaldi v Trstu.

Dne 8. septembra je prišel v Trst Menotti Garibaldi, neslavni sin pokojnega generala Garibaldija, strastnega sovražnika Avstrije in papeža. Trst, ki je avstrijsko mesto, storil bi svojo dolžnost, ako ga prezira, toda Trst tega ni storil. V Trstu prav močno veje protiaustrijski, Italiji ugoden duh, posebno pod sedajšnjim namestnikom grofom Goessom, kateri v svoji nesposobnosti nič ne vidi, nič ne sliši. Zato se ni čuditi, da je Trst tudi ob tej priliki pokazal svoje protiaustrijsko mišljenje ter sprejel Garibaldija, kot zastopnika italijanskega sovraštva proti Avstriji prav slovesno in izdajalstvo. Slišali so se namreč pozdravni klici, ki so bili odkrito veleizdajski. In vlada ničesar ni storila, da odstrani Garibaldija. Ko pa so se iste dni mislili Avstriji zvesti slovenski učitelji zbrati v solčni Gorici, da se posvetujejo o svojih zadevah, zabranila jim je vlada zborovanje. Slovenci smo bolj avstrijski, nego vladni organi na jugu.

Dreyfus obsojen.

Francoski kapitan Dreyfus, ki je bil že enkrat obsojen zaradi izdajstva velevažnih vojaških skrivnosti, a so mu židovski bratje vedeli izposlovati, da se stvar še enkrat preišče pred sodiščem, je bil zadnjo soboto zopet spoznan krivim ter obsojen na deset let strogega zapor. Židje pa še tudi s to nizko kaznijo niso zadovoljni ter hočejo vse storiti, da operejo svojega sobrata vsakega madeža pred svetom. Resnica in pravica sicer nista na njihovi strani, pač pa denar in ta veliko premore.

Vojska se bliža.

Med Angleži in med južno-afriško državo Transvaal, v kateri prebiva narod Boercev vlada že dolgo nespornost. Boerci nočejo namreč Angležem pripoznati vrhovne oblasti nad svojo državo. Njihova dežela je jako bogata, kajti v rudah imajo obilo zlata, zato se Angležem tako dopade. V zadnjem času so se razmere med Angleži in Boerci tako poostrile, da bo bržkone v kratkem nastala vojska.

Dopisi.

Kozje. — Kdo izziva? Naš slovenski občinski zastop je v svoji zadnji seji 27. avgusta med drugimi točkami ogorčeno obsojal zadnje izgrede celjske fakinaže napram Slovencem ter zahteval, da se podržavi celjska policija, ki bi varovala nepristransko ravno tako mirnega slov. prebivalca, kakor se sedaj skrbno zavzema za nemškega rogovileža.

Ko bi bil imel občinski zastop svojo sejo teden pozneje, imel bi bil neprijetno priliko, da ne obsoja samo, ampak opravičeno prepove tako predrzno rogoviljenje kozjanskih nemčurjev, kakoršno so uprizorili predzadnjo soboto. Pozno v noči se privali pijana sodrga iz znane gostilne, kjer so ga vlivali v se za neko stavo tukajšnjega odpadlega davkarskega uradnika, rogovilili potem, hajlali ter po slovenskem trgu tulili izdajsko, protiaustrijsko «Wacht am Rhein». Kdo izziva?! Opravičeno so se pritoževali tržani, da je to skrajni skandal. Dá, nečuvvena predrznost je, ako si upa Nemec na tak način ne samo motiti nočni mir, ampak tudi izzivalno demonstrirati pred slovensko hišo: ein jeder echte deutsche Mann, soll Freund und Bruder heissen. Kdo tedaj izziva?! Tukaj smo Slovenci doma in kozjanski Slovenci se ne bomo dali nikdar tako predrzno izzivati na lastnih tleh od — tujca. Iz te nemške predrznosti naj izvaja občinski zastop resne posledice in slov. občinstvo zahteva, da se nastavi odločna in nepristranska straža, katere nalog